

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Za vydanie zodpovedný
 JÁN MOLNÁR, pralát

Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak neďavajú.

Rekvirovanie zbožia.

Jako sa to z dosavadného predaja a kúpy tohoročnej úrody zbožia za ustálené najvyššie ceny dalo predvídať, vláda sa rozhodla, že bude rekvirovať pšenicu, raž, polovinu, jačmeň, ovos, fazuľu, hrach a šošovicu a poťahom na rekviráciu už aj vydala nariadenie.

Jako známe, vláda, keď bola v júli ustálila maximálne ceny obilia, zároveň bola ustálila, že tí, ktorým sa obilia neurodilo, ako a koľko zbožia si môžu nakúpiť do konca októbra. Ponevác od 1. novembra toto už není možné a «Válečné plodiny zpeňajúca účastinárska spoločnosť» dosiaľ všetko spolu len asi 10 millionov metrických centov zbožia mohla kúpiť, vláda sa rozhodla za rekviráciu zbožia a týmto cieľom vydala nariadenie, ktoré vzhľadom na jeho významné poriadky v nasledovnom podávame:

V smysle nového nariadenia o rekvirácii počnúc od 1. novembra v celej krajine nikto iný nesmie od nikoho pšenicu, raž, polovinu, jačmeň, ovos, fazuľu, hrach a šošovicu kúpiť alebo predať ako «Válečné plodiny zpeňajúca účastinárska spoločnosť» (Haditermény-Részvény-társaság), ktorá má svoje sídlo v Budapešti, V., Nádor-utca 9. O tejto spoločnosti už pri jej založení boli sme písali, že není založená cieľom zisku. Polovicu účastín má v rukách štát, druhú polovicu stolice, mestá, gazdovia a vyrieknuté je, že jestli by vložený kapitál doniesol vyše päť percentov úrokov, tento zvyšok celý pripadne krajine.

Aby majitelia zbožia nemali škodu, vláda ustálila, že počnúc od 1. do 25. novembra tejto

spoločnosti môžu predať menované druhy zbožia a to ešte za maximálnu cenu. V tento deň, 25. novembra, každý je povinný vydať počet, koľko má pšenice, raže, poloviny, jačmeňa, ovsa, múky, fazule, hrachu a šošovice a toto musí obecnému predstavenstvu najpozdšie do 28. novembra oznámiť. V tomto oznámení podrobne musí patričný vykázať, čo je z tejto celej zásoby ešte jeho a koľko je toho, čo si pre svoju domácu a gazdovskú potrebu do 15. augusta budúceho roku mieni podržať. Vyrátanie domácej potreby stane sa tak, že na každú hlavu pre tých, ktorí celý rok na jednej kuchyni žijú s gazdom, mesačne rátame 18 kilogramov. Rozumie sa nie z každého druhu zbožia osobite 18 kgr., lež len z toho ktorého druhu 18 kgr., alebo tomuto zodpovedné množstvo múky pre jednu osobu potrebné je mesačne

Tieto soznanja dorábateľov, gazdov obecné predstavenstvá po 28. novembri pošlú «Válečné plodiny zpeňajúcej spoločnosti». Ponevác ale vláda, pokým len není toho nevyhnutná potreba, nikoho nechce oškodiť, v nariadení vyriekla, že do 25. decembra či písobne, či cestou obecného predstavenstva menovanej spoločnosti ešte vždy možno oznámiť zvyšné zásoby zbožia a táto spoločnosť bude ešte vždy platiť maximálnu cenu.

Po 25. decembri prestane každý predaj a každá kúpa zbožia. Od tohto dňa každá zásoba menovaných druhov obilia považuje sa za rekvirovanú, s tou majiteľ viac nič nesmie urobiť, lež je povinný tú zásobu opatrovať a «Válečné plodiny zpeňajúcej spoločnosti» niže maximálnej ceny a to metr. cent o 4 koruny lacnejšie predať.

Konečne nariadenie obsahuje trestné ustanovenia. Kto svoje zbožie predá inému a nie legitimovanému povereníkovi «Válečné plodiny zpeňajúcej spoločnosti», o čom sa možno prezvedieť aj u obecného predstavenstva, toho môžu zavrieť až na dva mesiace a pokutovať až po 600 korún. Takýto trest stáhne aj toho, kto není oprávneným povereníkom menovanej spoločnosti a zbožie predsa kúpi. Takýmto trestom bude trestaný aj ten, kto zatají svoje zásoby a mimo toho zhabú mu celú zásobu bez toho, žeby dostal za ňu haliera vynáhrady.

Z nariadenia vlády tedy je zrejmé, že každý gazda, dorábateľ, majiteľ menovaných plodín koná nielen vlasteneckú povinnosť naproti bojujúcej armáde a vlasti, ale koná aj vo svojom vlastnom záujme, keď svoje zvyšné zásoby do 25. novembra predá «Válečné plodiny zpeňajúcej spoločnosti», poľahke jej legitimovanému povereníkovi. Kto teraz špekuluje so zbožím ešte na vyššie ceny, ten na svoju špekuláciu špatne doplatí a vystaví sa trestu, za ktorý sa budú hanbiť ešte aj jeho potomci.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Talianom.

Útoky Talianov utíchly.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 6. novembra.

Na juhozápadnom fronte včera vôbec tiež panovalo ticho. K tomu zaiste prispeli, z úradných správ hlavného veliteľstva talianskeho všestranne známe pomery neprajného počasia. Na jednotlivých bodoch proti nám urobené útoky nepriateľa sme odrazili. Na odseku San Martino boje z blízka ešte trvajú.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zmarené talianske pokusy vtrhnutia.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 7. novembra.

Položenie je nezmenené. Každý na to namierený pokus nepriateľa, aby na odseku San Martino vtrhol do našich posícií, bol zmarený.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Prudký boj okolo Col di Lana.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 8. novembra.

Na našom juhozápadnom fronte aj včera vo všeobecnosti bolo ticho.

Na severnom kraji doberdovskej planiny naše čaty včera zaše odrazily jednotlivé útoky nepriateľa.

Okolo Col di Lana bol prudký boj. Popoludní štít vrchu dostal sa do moci Talianov; *večer naše čaty zpätzaujaly ho protiútokom.*

Nepriateľské delostrelectvo začalo palbu proti južnému frontu Rivy.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Novšie talianske nezdary.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 9. novembra.

Položenie je nezmenené.

Viac útokov, ktoré nepriateľ urobil na fronte Isonzo proti Zagore, v Dolomitoch, proti Col di Lana a sedlu Sief, sme odrazili.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Ztraty Talianov.

Z novinárskeho válečného stánu oznamujú: V tretej bitke pri Isonze zajali sme 5387 Talianov, medzi nimi 106 dôstojníkov. Ponevác príroda obranného boja prináša so sebou, že obranci majú menej príležitosti k zajatiu nepriateľských vojakov, než strana, ktorá utočí, možno ustaliť, že útočiaci nepriateľ musel utrpieť veľké ztraty, keď svoje posíciie brániace rakusko-uhorské čaty vyše 5000 Talianov zajaly. Krvavé ztraty Talianov v tomto boji sudiac z ohromného množstva mrtvol, ktoré sa pred najprudkejšie napadnutými posíciami nakopily, boly nesmierne. Za zúfalými pokusmi Talianov o prelomenie nášho frontu pri Gorci nasledovaly takmer celkom tiché dni. Na fronte horného Isonza a na jednotlivých bodoch Dolomitov odrazili sme všetky talianske útoky.

Basel, 10. novembra. Švajciarske časopisy píšu: Ztraty Talianov sú ohromné a predsa po päťmesačnom napínaní svojich síl su ešte veľmi ďaleko od vytknutých cieľov svojej vojny.

Svolanie vyslaneckej komory.

Rím, 9. novembra. Úradne oznamujú, že vyslaneckú komoru na 1. decembra svolajú.

Odrazené talianske útoky.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa, vydaná 10. novembra.

Talianske delostrelectvo včera vôbec znova novšiu činnosť vyninulo. Útoky nepriateľa proti južnej časti podgorskej posíciie, Zagore, odseku Plava a Col di Lana sme odrazili.

Na Nabrezinu hodené bomby nepriateľských letúnov zabily viac občianskych osôb, medzi nimi jednu ženu a tri deti.

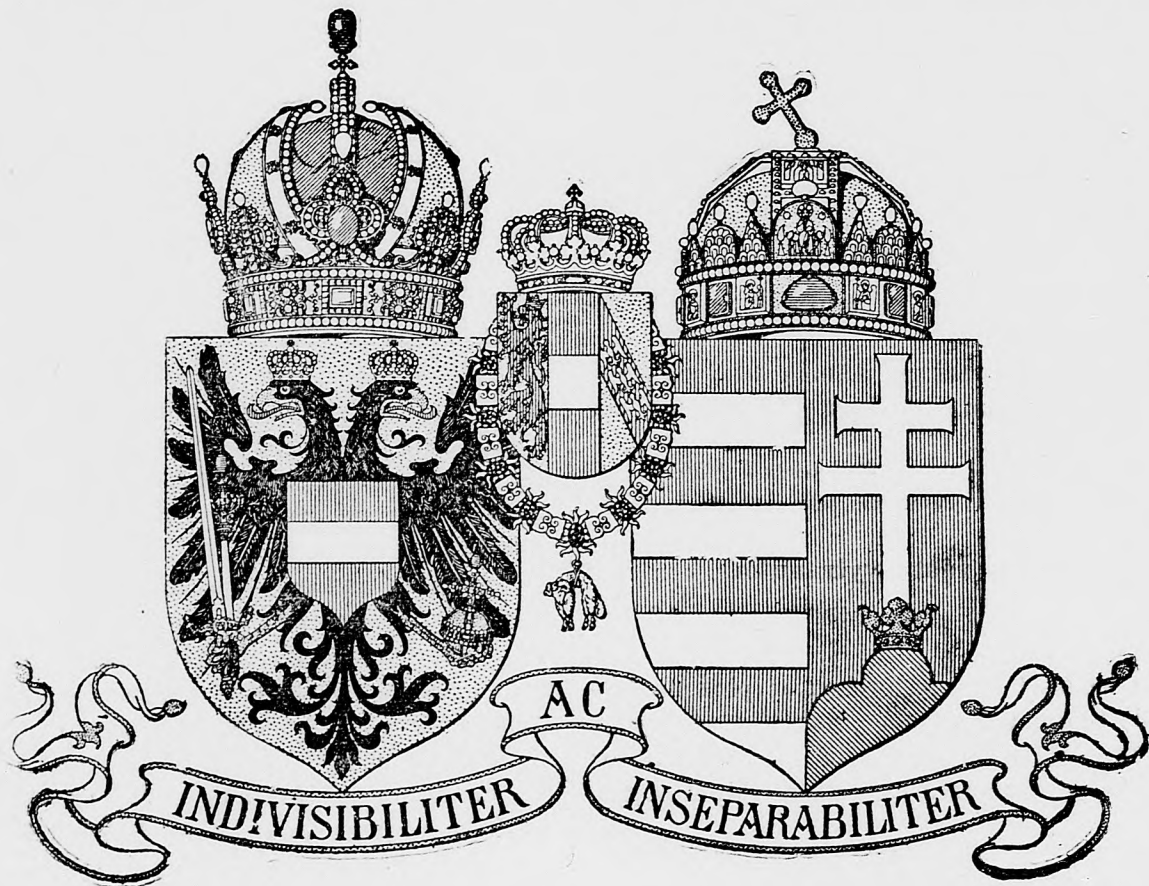
Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Taliani pri Gorici zase utrpeli ťažkú porážku.

Úradná zpráva z talianskeho bojišťa vydaná 11. novembra.

Taliani znova napnuli svoje sily, aby zaujali Goriciu. Počas prestávky, ktorá nasledovala po tretej bitke pri Isonze, Taliani rezervy postavili na front a novšie čaty koncentrovali na gorickom odseku. Včera po viac hodín trvajúcej prudkej delostreleckej príprave na celom

Spoločný malý címer pozostáva z címerov najvyššieho panujúceho domu, heslovou páskou spojených s malými címerami dvoch štátov: Rakúska a Uhorska. Z jednej strany vidieť címer Rakúska a orla s dvomi hlavami a v prostriedku címera štít panujúceho domu, nad címerom ale cisársku korunu. Z druhej strany vidieť uhorský címer s uhorskou svätou korunou. Medzi týmito dvoma címerami vidieť címer panujúceho domu s korunou arcikniežat a s rádcom zlatého rúna.

fronte od Plavy po Monte dei sei Bussi s veľkou válečnou silou začali všeobecný útok. Smelí obranci znova, zúčastky palbou, zúčastky v ručnom zápase, *všetky útoky s najťažšími ztratami nepriateľa odrazili*. Útočivá chuť Talianov vo víchre, ktorý sa pred večerom strhol, na tento deň konečne ochabla.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Címer spoločných ustanovizní.

Malý címer.

Dňa 12. októbra b. r. uverejnený bol najvyšší kráľovský prípis, ktorým usporiadaná bola otázka címera a zástavy spoločných ustanovizní (spoločnej armády, spoločných financií, spoločného zahraničného zastupiteľstva). Kráľovský prípis zneje doslovne: «spoločný címer ustanovujem dľa pripojeného opísania a nákresu». Jeho veličenstvom ustanovený spoločný malý címer podávame v terajšom vyobrazení.

Vojna proti Rusom.

Rozpadlý ruský útok. — 6000 zajatcov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 6. novembra.

Nepriateľ včera juhovýchodne od Wisniowcyku proti našemu frontu pri Strype urobil dva silné útoky. Útočiace stĺpy jeho, utrpiať ťažké ztraty, rozprchly sa v našej palbe. Rusi konečne tu ako aj od Burkanowa a Bieniavy východne utiahli sa do ich hlavných posící.

V bojoch okolo Siemikowiec zajali sme 50 dôstojníkov a 6000 obecných vojakov.

Pri dolnom toku Styru naše útoky z kroka na krok získajú priestor.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Pri Strype odrazili sme sedem útokov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa, vydaná 7. novembra.

Od Wisniowcyku juhovýchodne, pozdĺž Strypy, se-

verozápadne od Budna naše čaty odrazily silné ruské útoky. Pri Wisniowcyku toto bol siedmy pokus útočenia, ktoré Rusi v posledné štyri dni podujali proti tomuto odseku nášeho frontu. Zo severovýchodu ostatne neni čo oznámiť.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Odrazené ruské útoky.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 8. novembra.

Pri Sapanove, pri Ikve, pri potoku Kormin a od Čartorijska na západ odrazili sme ruské útoky.

Iného nového niet.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Ďalšie nezdary Rusov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 9. novembra.

Od Jasloviec na sever, pri dolnom toku Strypy a od Čartorijska na západ pri Styre útoky Rusov sme odrazili. Inej noviny niet.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Bezvýsledné ruské vytrhnutia.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 10. novembra.

Po bezvýslednosti útokov, urobených proti nášemu frontu pozdĺž Strypy vo východnej Haliči, *znova panuje ticho.* Západne od Čartorijska pokus vytrhnutia Rusov nemecké, rakúske a uhorské čaty pri vztekých bojoch zmarily.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Pri Styre odrazili sme Rusov.

Úradná zpráva z ruského bojišťa vydaná 11. novembra.

Od Čartorijska na západ odrazili sme jeden útok Rusov. Od Rafalovky na západ rakúsko-uhorské čaty za podpory nemeckých baterií nepriateľa zahnali ku Styru. Tu sme zajali 7 dôstojníkov, 200 mužov a ukoristili sme 8 strojových pušiek.

Iného nového niet.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krešťan». «Krešťan» už cez XXII. dvaadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčený krešťan číta a predpláca len «Krešťana».

Nemecko-ruská vojna.

O udalostach ruského východného a juhovýchodného bojišťa hlavný válečný štáb nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

Z východného bojišťa.

6. novembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Rusi vedľa Dünaburgu práve tak bezvýsledne pokúsili sa pretrhnúť náš front, ako v predošlé dni.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Položenie je nezmenené.

Armády generála Linsingena: Od Budky severovýchodne zaujali sme ďalšie ruské posície.

Pri Sienikowci nastalo ticho. Nepriateľa zahnali sme zpiatky do jeho starých posícií na východnom brehu Strypy. Teraz v prevedených bojoch Rusi utratili 50 dôstojníkov a asi 6000 obezných vojakov.

7. novembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Rigy juhozápadne a južne odrazili sme viac čiastočných útokov Rusov. Pred Dünaburgom pri Illuxe a medzi jazermi Swenten a Ilsen, útoky nepriateľa úplne sa zmarily. Na úsvite z 5. na 6. novembra Rusi, severozápadne od jazera Swenten, nočným neočakávaným útokom vtrhli do našich posícií. *Včera sme ich ztadiat vyhnali.*

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Položenie je nezmenené.

Armády generála Linsingena: Severozápadne od Čartorijsku z príležitosti odrazenia jedného nepriateľského útoku zajali sme 80 Rusov a ukoristili sme jednu strojovú pušku.

8. novembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Rigy na juh a juhovýchod, ďalej od Jakobstadtu na západ, na oboch stranách železnice Mitava—Jakobstadt a pred Dvinskom Rusi po silnej delostreleckej príprave so značnými silami útočili. Ich útoky zčiasťky s ťažkými ich ztratami sme odrazili.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Významnejšej udalosti sa nestalo.

Armády generála Linsingena: Od Čartorijska na severozápad útoky Rusov ostaly bezvýsledné. Zajali sme 3 dôstojníkov a 271 obecných vojakov.

9. novembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Rigy na západ a na juh, od Jakobstadtu na západ a pred Dvinskom Rusi vo svojich útokoch aj včera bez každého výsledku pokračovali. V noci so 7. na 8. novembra nepriateľské oddelenia vnikly do jednej úzkej časte našej prednej posíciie. Naše čaty ich protiútokom zase vyhnaly a 1 dôstojníka a 372 mužov zajaly.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: V noci na rozličných miestach byly boje patrol.

Armády generála Linsingena: Od Komarova pri Styre na sever v zdarnej bitke 366 Rusov sme zajali.

10. novembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Od Rigy západne zastavili sme vytrhnutie Rusov proti Kemmeru. Od Jakobstadtu západne k útoku chystajúce

sa značnejšie nepriateľské sily zahnali sme zpiatky. Zajali sme jedného dôstojníka a 117 obecných vojakov.

Pred Dünaburgom Rusi včera obmedzili sa na činnosť ich delostrelectva.

Armády generála Linsingena: Pokus vytrhnúť Rusov pri Budke a od Budky severne (západne od Čartorijska) východno-pruské, kurhessenské, rakúske a uhorské pluky zastavily. Náš protiútok nepriateľa zpiatky zahnal do jeho pozícií.

11. novembra. **Armády maršalla Hindenburga:** Pri Kemmerne (od Rigy na západ) včera odrazili sme tri útoky, ktoré palba ruských lodí podporovala. V noci naše čaty dľa plánu a bez toho, že by nás nepriateľ

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach bojišta proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

6. novembra. Na bojišti proti Francúzom a Angličanom niet zvláštnej zmeny. Do východnej čiastky našich nových, od Messiges severne ležiacich zákop, vtrhnutých Francúzov zahnali sme ztadiaľ ručnými granátmi. Celý deň ostatne, čiastočne pri čulej delostreleckej palbe, uplynul bez zvláštnej udalosti.

7. novembra. Na bojišti zvláštnej udalosti sa nestalo.

Cintorín dvesto uhorských hrdinov na brehu Sávy.

bol v tomto pomýlil, odtiahli sme z lesnatého územia od Šloku na západ a juhozápad sa rozprestierajúceho, ktoré následkom pršíek posledných dní premenilo sa v močiar. Pri Bersemünde (od Rigy na juhovýchod) jedon nepriateľský útok pre našu palbu nebolo možno previesť. S našim menším protiútokom zajali sme vyše 100 Rusov.

Armády maršalla bavorského kniežata Leopolda: Položenie je nezmenené.

Armády generála Linsingena: Rakúsko-uhorské čaty za podpory nemeckého delostrelectva vyhnaly Rusov z Košciuchnovky (od železničnej čiarly Kovel—Sarny na sever), ako aj z ich pozícií ku nej od juhu sa pripojujúcich. 7 dôstojníkov, vyše 200 mužov sme zajali a 8 strojových pušiek ukoristili. Od železničnej čiarly na juh útoky Rusov sa zmarily.

8. novembra. Vo Vogézoch, od Callesu na severovýchod, naše čaty obsadily kraj jednej nepriateľskej podkopy. V súvisie s týmto vyvinuly sa ostré boje z blízka, vedené ručnými granátmi a mínami.

Na Hilsenfirste vyrvali sme nepriateľovi časť jednej vyčnievajúcej zákopy.

Poručík Junnelmann včera od Donai na západ sostrelil už sieste nepriateľské lietadlo, jedon anglický biplan, systému Bristol, ktorý bol ozbrojený troma strojovými puškami.

9. novembra. Oznámenia hodnej udalosti niet. Pokusy Francúzov, aby na Hilsenfirste vyrvanú im časť zákopy zpätzaujali, sa zmarily.

10. novembra. Významnej udalosti sa nestalo.

Najväčší úder Anglicka.

Amsterdam, 10. novembra. Hollandské časopisy žive sa zaoberajú s cestou lorda Kitchenera na blízky

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Východ. «Handelsblad» píše: Príchod uhorskej parolode «Berettyó» do Viddina musí presvedčiť Anglicko o tom, že centrálna mocnosť uskutočnia svoj plán. Bezprostredné spojenie centrálnych mocností s Tureckom je najväčším úderom, ktorý Anglicko dosiaľ stihol, bo na Východe vrhá do nebezpečia najdôležitejšiu posíciu Anglicka. Preto poslali na Východ Kitchenera, ktorý si svoje prvé vavríny v Egypte nadobudnul.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, Francúzom, Angličanom a Talianom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

5. novembra. Pri Dardanellach trvá riadny delostrelecký boj.

Anaforta: Naše predstráže ručnými bombami rozohňaly nepriateľské čaty prácami opevnenia zamestnané, tak že v nich pokračovať nemohly. Naše delostrelectvo jednu nepriateľskú loď, ktorá stála pred Kemikli Liman, 3. novembra prinútilo k opusteniu miesta a jednu obrnenú loď trafilo tri razy, jedon dovozný parník ale trafilo jedon raz. Na tomto vypukol oheň, preto ho aj odviekli v západnom smere. Keď naše delostrelectvo na jednu cvičiacu sa stotinu začalo páliť, nepriateľ, aby prekazil našu palbu, vytýčil zástavu Červeného Kríža. Jedon nepriateľský monitor a jedon nepriateľský torpedoborec 4. novembra bombardovali otvorené mesto Enos, následkom čoho zničené bolo niekoľko obchodov. Iného niet ku sdeleniu.

6. novembra. Na dardanellskom fronte obvyklý delostrelecký boj ešte vždy trvá. Pri Ari Burnu dva križiaky a jedon monitor, pri Sed il Bahre ale jedon križiak s menšími prestávkami bombardovali naše posície. Naše delostrelectvo zničilo jedon nepriateľský sklad streliva pri Kūčūk-Kemikli, jednu posíciu strojových pušiek a jednu posíciu batterie pri Ari Burne.

Ináč niet nič nového.

7. novembra. *Anaforta:* Naše delostrelectvo páliło na jednu nepriateľskú torpedovú loď a na jedon dopravný parník, ktoré pri Kemikli Limane nabeľhy na zátoň. Lode sme viackrát trafili. Dopravný parník, zabalený do hustého dymu, odplával.

Dňa 6. novembra naše delostrelectvo porúchalo jedon nepriateľský lietací stroj. Stroj blízko Kūčūk Kemikli spadol do mora. Naše delostrelectvo potom ešte väčšmi porúchalo lietadlo, ktorého trosky nepriateľ potom v blízkosti nemocničných šiatrov vyvílekol na breh.

V tomto odseku tri nepriateľské pancierové križiaky a jedna torpedová loď súčasťnyly sa v palbe, ale ako riadne bez výsledku.

Ari Burnu: Delostrelecký boj a na ľavom krídle mimoriadny prudký boj svedený je s bombami.

Sed il Bahr: V centre nepriateľ po prekvapujúcej palbe, proti našej posícii urobil útok ručnými granátmi. Pokus sa v našej palbe zmaril a nepriateľa sme cel-

kom odohnali. Obvyklá palba aj v tomto odseku ustavične trvá. Nepriateľ za 29 hodín 1300 granátov vystrelil na naše ľavé krídlo, bez toho ale, že by bol čo aj len najnepatrnejšieho výsledku docielil.

Z ostatných frontov niet čo oznámiť.

8. novembra. Pri Anaforte naše delostrelectvo zničilo jeden kanón nepriateľovej batterie pri Burnar-Tepe a zapríčinilo výbuch v jednom nepriateľskom sklade streliva. Na tomto odseku pokračovalo sa v obvyklom boji pechoty a delostrelectva a v hádzaní bomb. Výbuch našich bomb v nepriateľských streleckých zákopách zapríčinil značnú škodu.

Pri Sed il Bahre na ľavom krídle bola zvýšená kanonáda. Mína, ktorú nepriateľ na tomto odseku rozhodil, vybúšila späť a v streleckej zákope nepriateľa zapríčinila škodu.

Inej dôležitej udalosti sa nestalo.

9. novembra. *Anaforta:* Naše delostrelectvo spustošilo jedon nepriateľský kanón veľkého kaliberu pri ústí Azmakdere, mimo toho jednu posíciu hadzačov bomb pri Meštantepe.

Ari Burnu: Pri Šunghubaire boje pechoty a prudké boje s bombami. Naše delostrelectvo účinnive bombardovalo nepriateľské strelecké zákopy.

Sed il Bahr: Nepriateľské delostrelectvo bombardovaním našich streleckých zákop, na ľavom krídle zapríčinilo trochu škody. Naše delostrelectvo začalo účinnivú palbu na nepriateľských vojakov, ktorí stavali posície pre hadzačov mín. Na fronte slabá palba pechoty, živšia kanónová palba a boj s bombami. Nepriateľské lode sa tiež zamiešaly do boja, ale bez zďaru.

Iného niet čo oznámiť.

10. novembra: Na fronte Dardanell niet žiadnej významnej udalosti odhliadnuc od kanónových bojov, ktoré nezmenene trvajú. Naše delostrelectvo tri, na okolí Kemikli Limanu meškajúce nepriateľské dopravné lode prinútilo rýchle odplávať.

Na okolí Sed il Bahru odrazili sme nepriateľských hadzačov bomb. Na ľavom krídle rozhodili sme mínu, ktorou sme spustošili jednu ku našej posícii blížiacu sa zákope nepriateľovu.

Na ostatných frontoch nič nového.

Vojna na mori.

Činnosť nemeckých podmorských lodí.

Paríž, 7. novembra. Námornické ministerstvo sdeľuje, že nepriateľské podmorské lode, ktoré prišly z Atlantického oceánu, preplávaly cez Gibraltársku úžinu a pravdepodobne v noci na 3. a 4. novembra vo výške Arzena potopily francúzsky parník menom «Dahra» a v blízkosti predhoria Ivi francúzsky parník «Calvados» a taliansky parník «Jonie». Mužstvo parníkov «Dahra» a «Jonie» zachránili; o osude matrózov parníka «Calvados» neprišla zpráva.

Algir, 7. novembra. (Agencia Havas.) Jedna nemecká podmorská loď v piatok francúzsky parník «Sedi

Ferruch» od Algiru na 40 kilometrov strelbou potopila. Osemadvadsať hláv počítujúce mužstvo parníka prišlo do Algiru.

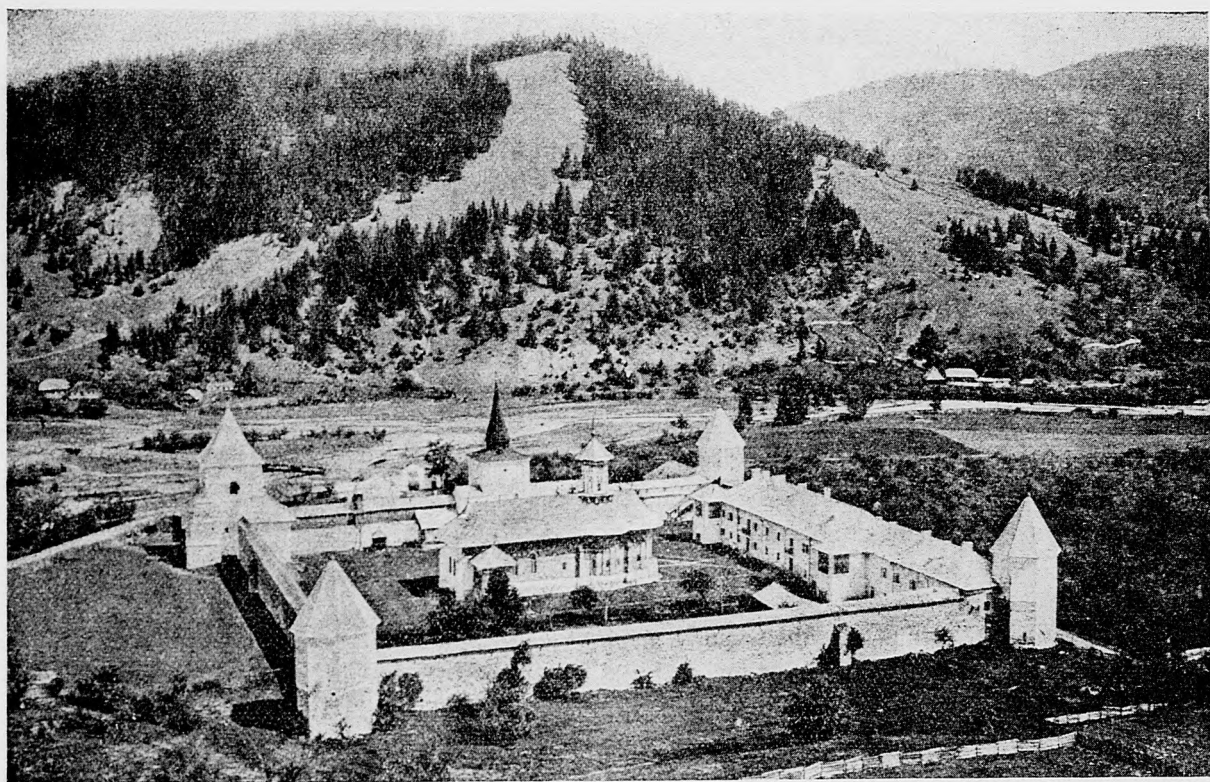
Londýn, 7. novembra. Tlačová kancelária oznamuje: Anglický dopravný parník «Ramazan» 19. októbra vo výške ostrova Antikypera na Egejskom mori nepriateľská podmorská loď potopila. Z indickej čaty, ktorá počítavala 380 hláv, 75 ľudí a 28 matrózov zachránili. Títo na svojom čle prišli na Antikyper.

Frankfurt, 8. novembra. «Frankfurter Zeitung» oznamuje z Madridu: Dľa spoľahlivých chýrov anglický dopravný parník «Woodfield», ktorý viezol válečný materiál, potopila nemecká podmorská loď. Parník obsahoval 3581 tún a plával z Gibraltaru ku východnej

V nedeľu, 7. novembra, popoludní medzi Sardinou a Algírom taliansky parník «Ancona», ktorý so 422 cestovateľmi, zväčša vystahovalcami a s nákladom 6000 kubičných metrov tovaru bol na ceste do New-Yorku, potopila jedna rakúsko-uhorská podmorská loď. O 270 ľuďoch, medzi ktorými boli i niekoľkí matrózi 60 hláv počítujúceho mužstva lode, oznamujú, že v Biserte a Ferryville vysadli na breh. O mnohých cestovateľoch, ktorí sadli do ochranných člnkov, ešte nedošly isté zprávy.

(Poznámka. Dľa spoľahlivých zpráv parník «Ancona» chcel ujsť. Podmorská loď teda bola prinútená upotrebiť svoje kanóny.)

Mimo toho z 9. t. m. oznamujú, že podmorské lode

Dejište minuloročného vtrhnutia Rusov do Bukoviny. — Sucavitraiský kláštor.

čiasťke Stredozemného mora, aby spojencom zaviezol nový válečný materiál.

Potopené parníky.

Londýn, 9. novembra. Plavebnej spoločnosti «Lloyd» prislúchajúci parník «Woolwich» potopili.

Dľa zprávy admirality 5. novembra potravné članky vezúci ozbrojený parník «Tara» dve nepriateľské podmorské lode napadly. Štyridsať matrózov zahynulo.

Grimsby, 9. novembra. (Reuter.) Anglický rybársky parník «King William» potopili. Sedem matrózov sa zachránilo, kapitán a jeden matróz zmizli.

Londýn, 9. novembra. Anglický parník «Buresk» a jeden 5100-túnový japonský parník potopili. Matrózov oboch lodí zachránili. Dľa chýru ešte jeden anglický parník potopili, aj mužstvo tohto sa zachránilo.

Z Chiassa oznamujú Uhorskej telgr. kancelárii:

na Stredozemnom mori potopily ešte taliansku loď «Elisa Francesca», francúzske parníky «Isere» a «France» a anglický dopravný parník «W. odie d». Z tejto poslednej lode 42 ľudí sa do tala na breh. Všetkých matrózov a cestovateľov ostatných troch lodí, tak sa zdá, že zachránili.

Potopené nepriateľské válečné lode.

Berlin, 10. novembra. Wolffova agencia oznamuje: Naše podmorské lode 5. novembra pri vchode finského morského zálivu potopily vodiacu loď jedného ruského míny hľadajúceho oddelenia a 9. novembra od Dünkirchenu na sever jednu francúzsku torpedovú loď.

Zkaza anglického torpedoborca.

Londýn, 10. novembra. Admirality oznamuje: Torpedoborec «Louis» vo východnej časti Stredozemného mora nabehol na zátoň. Mužstvo zachránili.

Potopenie talianskeho parníka «Ancona».

Lugano, 12. novembra. O potopení talianskeho zá-morského parníka «Ancona» noviny «Corriere della Sera» nasledovne píše: Parník «Ancona», keď sa pohol z Messiny, plával tým smerom, ktorý sa paralelne so severným brehom ostrova Sicilie ku Gibraltáru táhá. Pri predhorí Carbona striedla ho rakúsko-uhorská pod-morská loď a potopila ho. V Neapoli potopenie parníka «Ancona», ktorý bol jedným z najlepších par-níkov Society Italiana, vzbudilo veľké vzrušenie. Hovo-rilo sa o viac sto mŕtvých, o tom, že parník náhle utonul a že sa veľmi málo ľudí zachránilo z neho. Dľa iných chýrov utonutie nestalo sa náhle; člny ešte zavčasu bolo možno pustiť na vodu a najviac cestovateľov sa mohlo zachrániť. Dľa jedného tunisského telegrammu novín «Corriere della Sera» podmorská loď aj napredku aj nazadku trafila taliansku loď, ale, ačkoľvek loď na-skutku utonula, ešte predsa mohla poslať jeden bez-drôtový telegramm do Bizerty. Odtiaľ prišla pomoc a 150 cestovateľov s 10 matrózmi zachránili.

Vojna proti Srbom.

Bulhari zaujali Niš. — Vtrhli sme do hlavných posícií Černohorcov.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa vydaná 6. novembra.

Na černohorskej hranici bojujúce rakúske a uhorské čaty predvčerom útokom zaujali od Trebinje na východ ležiace Ilino Brdo a s tým vtrhly do hlavnej válečnej posície Černohorcov. Včera zahnali sme nepriateľa pri rumoch Klobuk.

Jedon rakúsky a uhorský válečný stĺp armády ge-nerála Kövessa južne od Arilje zaujal užinu doliny Klisura; druhý zas zpät odísol nepriateľa za Jelicu, juhovýchodne od Čačaku.

Kraljevo obsadily nemecké čaty.

Ďalej juhovýchodne nemecké, rakúske a uhorské čaty prešli cez západnú Moravu.

Armada maršulla Gallwitza blíži sa ku užine do-liny od Kruševacu severne ležiacej.

Niš, v strategickom ohľade najvýznamnejšie mesto Srbov, nachodí sa v moci Bulharov. Bulhari zaujali aj Sokobaňu a od Lukova západne ležiace vyšiny.

Vsade dostáva sa nám do rúk mnoho vojenských ubehlikov v civilnom obleku.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Odrazené útoky Černohorcov. — Čaty generála Kövessa zajaly 500 Srbov.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa vydaná 7. novembra.

Černohorci pokúsili sa zpiatky zaujať v posledné dni odňaté im posície. Ich utoky boli zmarené.

V doline Moravica napredujúci rakúsky a uhorský

válečný stĺp útočí proti vyšinám od Ivanjice severne ležiacim. Od Čačaku juhovýchodne nepriateľa zahnali sme zpiatky za Glogavacki-Vrh.

Nemci pri zaujatí Kraljeva ukoristili 130 srbských kanónov.

Juhovýchodne od ústia Gruzy bojujúce rakúske a uhorské čaty včera zajaly 500 Srbov. Armáda generála Gallwitza, za neustálych bojov, od Kruševacu severne dosiahla dolinu Morava.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zaujatie Kruševacu.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa vydaná 8. novembra.

Na oboch stranách údolia Moravice napredujúce rakúske a uhorské vojenské stĺpy nepriateľa odohnaly z jeho vyšinových posícií od Ivanjice na sever.

Nemecké čaty armády generála pechoty Kövessa bojujú na vyšinách od Kraljeva južne.

Dolu riekou pri Trsteniku naše čaty bojom vynú-tily priechod cez rozvodnenú Moravu. Kruševac a od mesta na východ vypínajúce sa vyšiny sú v moci ge-nerála Gallwitza.

Bulharská armáda vo svojom úspešnom napredo-vaní prichádza ku cestám, vedúcim do kotliny okolo Leskovacu.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Novšie skvelé úspechy spojeneckých vojsk v Srbsku.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa vydaná 9. novembra.

Položenie na černohorskej hranici je nezmenené.

Jedna z cisárskych a kráľovských v Srbsku boju-júcich čiat obsadila Ivanjicu, druhá skupina odohnala nepriateľa z jeho posícií na vyšinách pozdĺž cesty Iva-njica—Kraljevo.

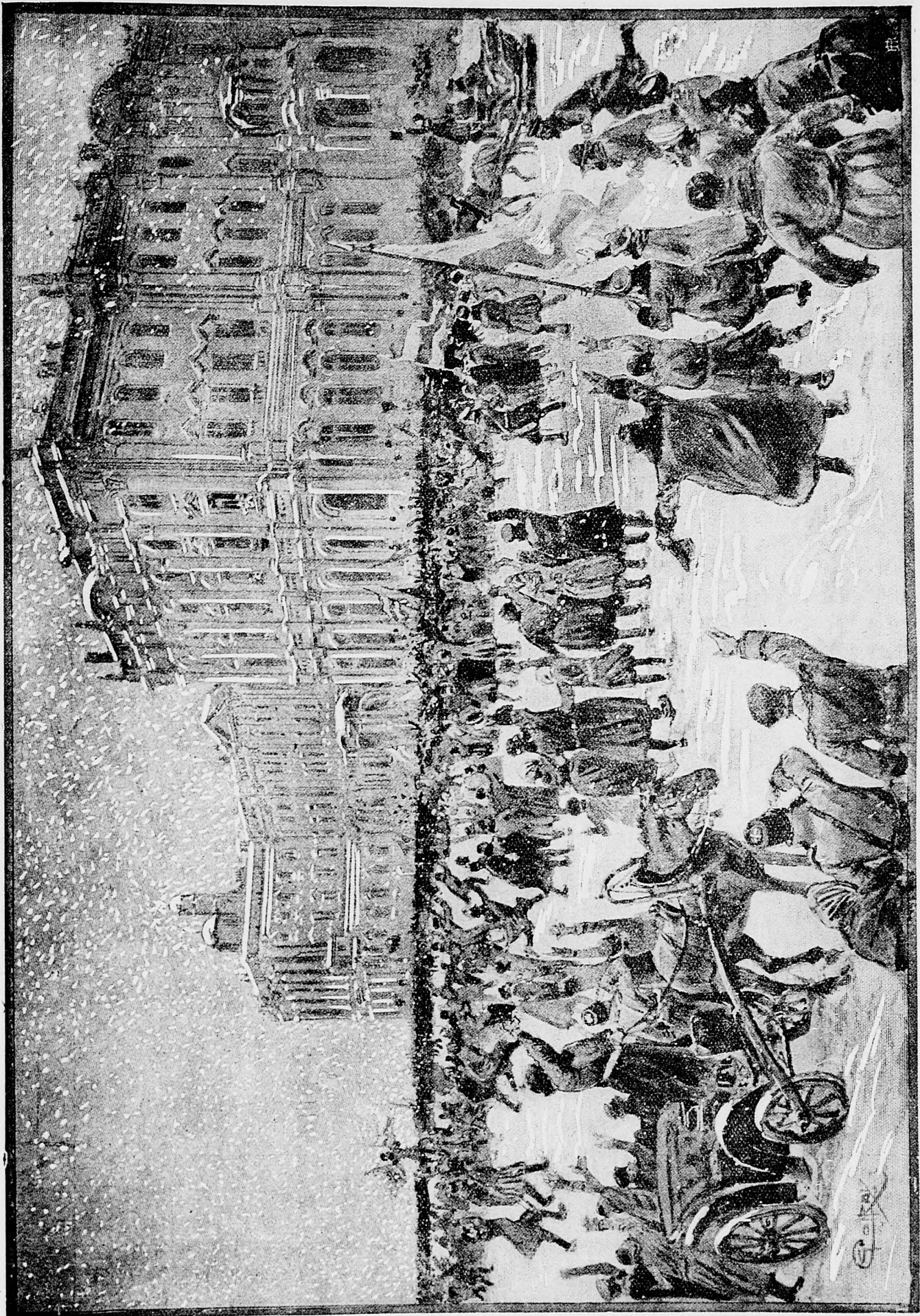
Od Trstenika na juh naše bataillonny stoja v boji. Na okolí Kruševacu bojujúce nemecké divisie v južnom smere napredujú. Bulhari zaujali Leskovac.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Napredovanie medzi vrchami.

Úradná zpráva zo srbského bojišťa, vydaná 10. novembra.

Rakúske a uhorské čaty armády generála Kövessa juhozápadne od Ivanjica zaujali silne obsadenú vyšinu Okolista a v Eldovišti, na južnom údolí Jelica Pla-niny útokom zaujali viacej válečných posícií, jedna za druhou ležiacich, zo strelných zákop pozostávajúcich. Juhozápadne od Kraljeva nemecké čaty napredujú na oboch stranách Ibaru. Od Kruševacu juhozápadne do-siahly priestor okolo Aleksandrovacu. Bulhari nepria-tela pri Niši a Aleksinaci odrážajú zpät na ľavý breh Moravy.

Demonštrácia ruského ľudu proti vojne pred cárovou palatou.

Na hranici Sandžaku. — Blížime sa ku Nova-Varosu.

Úradná zpráva zo srbského bojišta vydaná 11. novembra.

Od Trebinje východne odrazili sme silný útok Černohorcov. Nepriateľ utrpel veľké ztráty. Od Užice východne napredujúce rakúske a uhorské čaty včera smerom ku Nova-Varos prekonaly polovicu cesty. Severovýchodne od Ivanjice nepriateľa z viac jeho posádí nachodiacich sa na sedle Cemerno, zpiatky sme zahnali. Nemecké divízie generála Kövessa Srbov na území Stolova-Planina zpiatky odtiskajú. Ďalej východne cis. a král. čaty bojami vynútily cesty na vrchy Krnje-Jela a Mogled. V Trsteniku zajali sme 1000 Srbov. Od Trsteniku juhozápadne Srbi zanechali jednu táboreskú nemocnicu, v ktorej bolo 1000 ranených vojakov a dôstojníkov s jedným lekárom. Armáda generála Gallwitza bojuje severozápadne od Brusta a pri severnom úpätí vrchu Jastresac.

Bulharské čaty pri Alexinaci prešli cez Moravu.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Nemecko-srbská vojna.

O udalostach bojišta proti Srbom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy.

6. novembra. Boj trvá v doline Morava juho-východne od Čačaku. Kraljevo sme zaujali. Ztadiál na východ prenasledujeme nepriateľa. Dosiahli sme Stubal. Prešli sme cez odsek Zupanje-Valka. V doline Morava nepriateľa prenasledovali sme za Obrez-Sikiricu.

Naše čaty behom noci prekvapujúcim napadnutím nepriateľa zaujaly Varvarin. *Zajali sme viac ako 3000 Srbov.*

Pri Krivirne napredujúce nemecké a bulharské hlavné válečné sily spojily sa vzájomne.

Armáda generála Bojadjeva pri Leskove a Sokobani zahнала nepriateľa; zajala viac ako 500 ľudí a ukoristila šesť kanónov.

Po trojdňovom boji včera popoludní, zlomiac húževnatý odpor Srbov, zaujali sme Niš, opevnené hlavné mesto. V bojoch na priestore pred mestom svedených Bulbari zajali 350 Srbov a ukoristili dva kanóny. (Agencia Wolff.)

3000 srbských zajatcov. 130 ukoristených kanónov.

7. novembra. Rakúske a uhorské čaty nepriateľa zpiatky odtiskly z výšiny Gracina (severozápadne na 12 kilometrov od Ivanjice) a v západnej Morava doline napredovali za Slatinou.

Na oboch stranách Kraljeva vynútili sme priechod cez rieku. V Kraljevove, ktoré po húževnatých pouličných bojoch zaujaly brandenburgské čaty, ukoristili sme 130 kanónov.

Východne od Kraljevova napredovali rakúske a uhorské čaty a zajaly 481 Srbov.

Naše čaty stoja bezprostredne pred Kruševacom. Armáda generála Gallwitza včera zajala viacej ako 3000 Srbov a ukoristila jeden nový anglický táboreský kanón, mnoho plných vozov s muníciou, dva vlaky s potravnými článkami a mnoho iného válečného vyzstrojenia.

8. novembra. Rakúske a uhorské čaty prišli k Ivanjici a od tejto na sedem kilometrov severovýchodne ku Vienacu (895 metrov).

Nemecké čaty útočia na výšiny od Kraljeva južne sa vypínajúce.

Medzi Kraljevom a Kruševacom na viac miestach prekročili sme západnú Moravu.

Kruševac už v noci zo 6. na 7. novembra sme obsadili. Vyše 3000 neranených Srbov sme zajali a 1500 ranených našli sme v nemocniciach. Válečná korisť, nakoľko posiaľ ustáliť možno, pozostáva z 10 kanónov, mnoho streliva a válečného vyzstrojenia, jako i zo značných zásob potravín.

V údolí južnej (Binackej) Moravy prešli sme cez Praškovec.

9. novembra. Od Kraljeva na juh a od Kruševacu na juh nepriateľa vyhnali sme z posícií jeho zadných vojov. Naše čaty pokračujú v napredovaní.

Na ľavom brehu južnej Moravy útokom sme dobili výšiny pri Gjunisi sa vypínajúce.

Kruševacka korisť vzrástla asi na 50 kanónov (medzi nimi 10 ťažkých) počet zajatcov ale na vyše 7000 hláv.

Armáda generála Bojadjeva, dňa 7. novembra večer od Alexinacu na severozápad, ako aj od Nišu na západ a juhozápad prišla k južnej Morave a spolu s inými, od juhu napredujúcimi časťami bulharskej armády zaujala Leskovac.

10. novembra. Prenasledovanie všade statne napreduje.

Kruševacka válečná korisť, dla prevedeného už ustálenia, pozostáva zo 103 skoro vôbec moderných kanónov, z veľkej zásoby streliva a válečného materiálu.

Armáda generála Bojadjeva oznámila 3360 srbských válečných zajatcov, v Niši 100 a v Leskovaci 12 ukoristených kanónov. (Agencia Wolff.)

11. novembra. V prenasledovaní Srbov vo vrchoch od Moravy južne sa vypínajúcich neustále pokračujeme. Zajali sme viac ako 4000 Srbov.

Armáda generála Bojadjeva na viacej miestach prekročila Moravu. (Agencia Wolff.)

Bulharsko-srbská vojna.

Na desať kilometrov od Prilepu. — Kruté boje s Francúzmi.

Úradná zpráva vydaná 4. novembra.

Smerom ku Alexinacu napredujúce naše čaty dosiahly mesto Sokobanja. Pri Niše po rozhorčených bojoch zaujali sme pred severným a východným frontom pevniny vybudovane predné posíciie. Ukoristili sme

dva kanóny a dva vozy s municiou, chytili sme 400 zajatcov. Na železničnej čiare Knjaževac—Svrjligi ukoristili sme jedon rušeň, 103 vozne, s veľkou zásobou pionierskou a pristrojením ku stavaniu šiancov. Južne od Strumice, napadly nás v presile nachodiace sa anglicke a francúzske čaty, útokom bajonettmi ale späť sme ich zahnali.

Na fronte Krivolak—Svienicka-Glava (Severne asi na desať kilometrov od Prilepu) naše čaty pre nás vo výhodnom boji stoja s Francúzmi (Bulh. Teleg. Kanc.)

Bulhari zastavili anglicko-francúzsku offensívu.

Úradná zpráva vydaná 5. novembra.

Zbitú nepriateľskú armádu prenasledujeme na celom fronte. Nepriateľ cúva s veľkou rýchlosťou.

Od Nišavy severne operujúce naše čaty, medzi Paračivom a Alexinacom priblížily sa ku doline Morava.

Severne od Cuprijaku, blízko dediny Vjaska naše čaty do bezprostredného potyku prišli s nemeckými od severa napredujúcimi čatami.

Niš zaujali sme popoludní o 3. hodine. Cúvajúceho nepriateľa neustále prenasledujeme. Naše v okolí bulharskej Moravy operujúce čaty vnikly do leskovackej roviny.

V Kosovopolji naša offensíva napreduje na celej čiare.

Pri Prilepe, Krivolaku a Strumici zastavili sme anglicko-francúzsku offensívu. Nepriateľa sme späť zahnali, zapríčiniac mu veľké ztraty, do rúk dostalo sa nám mnoho zajatcov a ukoristili sme mnoho, posiaľ ešte neustáleného vystrojenia.

Veľká porážka Angličanov a Francúzov pri Prilepe.

Sofia, 8. novembra. Dnes večer prišli sem chýry, dľa ktorých Angličania a Francúzi medzi Prilepom a Krivolaskom utrpeli takú porážku, že význam tejto udalosti porovnáva sa padnutiu Nišu. Napredovanie Bulharov na Kosovom poli vážne ohrozuje cúvanie Srbov do Albánska a Čiernej Hory.

7. novembra. Naše čaty pokračujú v prenasledovaní porazenej srbskej armády. Ku Morave pozdĺž celého frontu prišli a pribraly sa ku priechodu cez rieku.

Krem Nišu v údolí Moravy v našich rukách sú mestá Alexinac, Vlasotime a Leskovac.

V Macedonii podmanili sme mesto Tetovo (Kalkandellen).

Na ostatných frontoch niet zmeny.

Naše čaty pri vťahnutí do Nišu obyvateľstvo privítalo dáždom kvetín a výkrikmi «hurrá!» Obyvatelia v našich vojoch vítali svojich osloboditeľov. Srbský vojaci zmätok, ktorý panoval pred padnutím pevnosti, použili ku ozbijaniu mesta.

Úplný soznam koristi nadobudnutej v Niši a jeho okolí ešte neni hotový. Nakoľko je dosiaľ známé, koristi pozostáva zo 42 pevnostných kanónov, mnoho tisíc pušiek, početných nábojmi naplnených kistíeň, mnoho

vozov streliva, nákladných vozov, 700 železničných vagónov, medzi nimi 100 na úzke koľajnice súcích vagónov, ktorých prevažná časť je naložená potravinami a válečným materiálom, z mnoho nákladných automobilov a iných vozov, z obrovského množstva zdravotníckeho materiálu, medzi inými z 12 prístrojov na desifikovanie, 100.000 kusov vojenskej bielizne, 500 nových vaní na kúpanie, početného vystrojenia pre šiatre a 500 pump. Krem toho na bojištach okolo Nišu vo veľkom počte ležia Srbmi zanechané poľné konóny, strojové a ručné pušky.

Na rozličných bojištach zajatí Srbi ešte neboli všetci dovezení. Dosiaľ len počet okolo Nišu zajatých Srbov čini 5000 hláv.

Aj naši spojenci bez prestania prenasledujú nepriateľa. Ich armády postúpily už po západnú Moravu a aj túto rieku na viac miestach prekročili, medzi čím obsadily mestá Kraljevo, Trstenik a Varvarik. Naši spojenci stoja teraz pri Kruševaci.

V Kraljeve nemecké čaty ukoristily 130 srbských kanónov.

Anglicko-francúzska porážka.

Kopenhága, 10. novembra. Z francúzskych správ uzatváraf možno, že srážka bulharskej južnej armády a v Salonikách na breh vyložených vojsk pre anglicko-francúzske čaty neskončila su veľmi šťastne. «Journal» oznamuje zo Salonik, že francúzske čaty prešli do defenzivy. So srbskými čatami, ktoré v zúfalom položení bojujú okolo Istipu, ešte niet uvedené spojenie.

Korist Bulharov.

Úradná zpráva vydaná 8. novembra.

Po rozhorčených bojoch od 5. do 8. novembra svedených so zúfalým nepriateľom, konečne zaujali sme pravý breh Moravy ako aj mesto Alexinac, Razani, Niš, Leskovac a Vlasetinice, pri tom začali sme priechod cez rieku. Nepriateľa prenasledujeme západným smerom.

V okolí Nišu spočítali sme nasledujúcu koristi: 102 kanóny, 10 000 zajatcov, 10 rušňov, jednu vzduchovú, 2 radiostanice a iný válečný materiál.

Pri Leskovci 24 rušňov, 54 vozňov osobnej premáky, 234 nákladných vozňov s rozličným válečným materiálom a s potravnými článkami, 82 olejových vozňov a 10 vozňov so strelivom.

Naši spojenci dosiahli pravý breh západnej Moravy a nepriateľa nepretržene prenasledujú v južnom smere. V okolí Kruševacu lapili 5000 zajatcov. Krem toho v meste našli 1500 ranených a ukoristili veľký počet rušňov, mnoho železničných vozňov, nákladných vozňov, potravných článkov a streliva.

11. novembra: Naše armády pokračovaly v prenasledovaní porazeného nepriateľa na ľavom brehu Moravy. Denne novšiu koristi nachodíme v mestách nami obsadeného údolia Moravy a pozdĺž Moravskej železnice. Dnešná novšia koristi: 4 rýchlopalné mažiare,

8. rýchlopalných kanónov so strelivom naloženými vozami, niekoľko strojových pušiek s koňmi, 4 ťažké a 5. ľahkých úplne nových reflektorov. Zajali sme 800 Srbov.

Pri Aleksinaci na železničnej čiare 400 vagónov a novšie pri Gordeljici (asi na 15 kilometrov juhovýchodne od Leskovacu) našli sme novších 10 rušňov, 401 vagónov, z ktorých 50 bolo naložených rozličným materiálom.

Boje bulharských a francúzsko-anglických čiat.

Viedeň, 12. novembra. O bojoch bulharských a francúzskych vojsk zo Saloník oznamujú: Boje okolo Krivolaku, ktoré od 3. do 5. t. m. s veľkou prudkosťou zúrily, po 24 hodín trvajúcej prestávke znova sa obnovily. Aj na čiare Rabrove bujú. Tu sa anglické čaty zúčastňujú boja. Na okolí Valandova od 18. t. m. sú medzi Bulharmi a Francúzmi väčšie boje; obe strany majú hojne delostrelectva. Položenie francúzskych vojsk, tak sa zdá, není prajné. Zpráva z anglického prameňa uznáva, že jedna 25.000 hláv počítajúca bulharská divisia začala zdarný obkolesujúci pohyb a vyvinuje veľký tlak na francúzsky front. Francúzi sa na tomto mieste uťahujú. Ranení, ktorých ustavične dovážajú do Saloník, podávajú svedectvo o ťažkých ztratách Francúzov. Dosiaľ vyše 3000 francúzskych ranených umiestnili na nemocničných loďach v prístave. Aj počet padlých je veľký, lebo Bulhari nepoznajú milosrdenstva. Na Angličanov, ktorí na celom fronte najprv Francúzov posielajú do ohňa, sa veľmi hnevajú. Hovorí, že Angličania aj tu používajú taký figel, ako na Gallipolskom polostrove. Napredovanie Francúzov pre veľmi neprajné počasie a pre zlé cesty stretá sa s veľkými ťažkosťami.

Lugano, 12. novembr. «Secolo» oznamuje zo Saloník, že Bulhari v sobotu prelievali po prvý raz anglickú krv. V bojoch okolo Doirana Angličania utratili 15 mrtvých a ranených.

Krátke válečné zprávy.

Zajatci a korisť.

Berlin, 10. novembra. Dľa zprávy «Berliner Tageblatt»-u armády generálov Kövessa a Gallwitza len v posledné dni spolu s 3000 pri Kruševaci zajatými Srbmi zajaly 12.000 Srbov. (Nemecká úradná zpráva počít v Kruševaci zajatých Srbov ráta už na vyše 7000 hláv.) Počet srbských zajatcov s týmto vzrástol na 40.000 hláv. Spojenci ukoristili 350 kanónov, a síce Mackensenové armády 260, bulharské 80. Krem toho ukoristili ešte vyše 100.000 pušiek a mnoho iného válečného materiálu a veľké zásoby potravín.

Obrana Suezského prielavu.

Köln, 11. novembra. Dľa zürichského zpravodajcu «Kölnische Zeitung»-u Kitchener bude hlavným veliteľom anglickej válečnej sily v Egypte. Anglicko cieľom obrany

Suezského prielavu veľmi napína svoje sily. V posledné týždne do Egypta poslali veľké zásielky tak vojakov, jak válečný materiál. V Londýne si myslia, že Suezský prielav bude osou svetovej vojny a tu svedená bitka rozhodne svetovú vojnu. Celý Suezský prielav pretvorený je v obrovskú pevnosť. Tisíce ľudí pracuje na ochranných dielach. V Anglicku netajia, že je reč o ochrane dlhej čiar, na ktorú bude treba veľké množstvo kanónov a streliva.

Zvestný predseda srbskej Národnej Obrany v bulharskom zajatí.

Srbského majóra Dušana Popoviča, zlopovestného predsedu Národnej Obrany, Bulhari zajali a najbližšie dovezú ho do Sofie. — Popovič, ako je známe, v kragujevačkom arsenále cvičil v zachádzaní s bombami a revolvermi Principa a Gavriloviča, vrahov dediča trónu Franca Ferdinanda a jeho manželky.

Drahota.

Na drahotu ponosuje sa celá krajina. Tieto ponosy ale len vtedy by boly oprávnené, keby neboly namierené jedine proti poľnému hospodárstvu. Zbožie, mlieko sú dražšie, ako boly posiaľ, dražšie sú ale aj čižmy, kabáty, klobúky a všetko iné. Obchodníci, kupci mali starosť o to, aby každá vec, s ktorou kupčia, náležite sdražela, mali ale spolu aj o to starosť, aby za to pred verejnosťou obvinovaní neboly. Najviac novín len o tom píše, že terajšej drahoty príčinou sú poľní hospodári, gazdovia. Ale ako aj v mnohom inom, tak aj v tomto nemajú pravdy. Všeobecná drahota poľné hospodárstvo uchvátila sebou, ako víchrica lístie stromov.

Včul ale k očakávaniu je, že smerodajné kruhy jednotajnému stupňovaniu drahoty už raz urobia koniec. Každý čitateľ novín vie, ako naše zmužilé čaty spojené s Nemcami a Bulharmi vymetajú hniezdo kráľovrahov — Srbsko. Ku čomu v minulom roku potrebné boly štyri mesiace, to tohoto roku dosiahli sme za kratke dva dni a Belehrad bol v našich rukách. Srbi hrozne sa chystali, Angličania, Francúzi a Rusi opatrili ich kanónmi, municiou, peniazmi, válečnými a potravnými článkami, touto pomocou omámení nazdávali sa, že k vydobitiu ich hlavného mesta potrebné sú mesiace. Čo sa ale stalo? Naše a nemecké čaty za niekoľko hodín tak vymietly Srbov z Belehradu, že v ňom ostali len na smrť chorí.

A tak to ide ďalej. Hrdinské čaty rakúsko-uhorské a nemecké spojily sa už s bulharskými. Celá srbská armáda i s jej hlavným válečným veliteľstvom a kráľom Petrom v neporiadku uteká ku hranici Černohorska a Albánie. O niekoľko dní v Srbsku nebude žiadneho srbského vojska. Anglicko a Francúzsko Srbom poslalo síce do Saloník pomocné čaty, tie ale pri Prilepe, Krivolaku a Strumici v poslednej, tieto dni svedenej bitke skoro celkom zničili Bulhari. Očistením Srbska od nepriateľa ale otvorená je slobodná premávka tak po

Dunaji ako po železnici od Belehradu cez Sofiu až do Carihradu. Toto ale je veľkej významnosti nielen v strategickom, lež aj v obchodnom ohľade a prispeje ku prekazeniu stupňovania drahoty. Bulharsko len tohoročnej úrody má 8 millionov metrických centov zbytočnej pšenice. Okrem toho i z úrody predošlého roku veľké zásoby má na sklade. Rumunsko, ktoré dľa opätného osvedčenia jeho vlády, vzdor ruskej a anglickej intriky, pevne drží s nami, tiež túžobne očakáva slobodný vývoz zbytočných zásob jeho tohoročnej a ľahšej úrody. Z oboch týchto krajín ale oslobodenou premávkou do Uhorska, Rakúska a Nemecka vyvážať bude možno nielen obilie, lež aj rožnú lichvu, ošípané, čoho je tam na zbyť a čo všetko prispeje ku zmenšeniu terajšej drahoty.

Ku koncu treba nám spomenúť, že príčinou terajšej drahoty není sú naši poľní hospodári, lež tí úzerníci akéhokoľvek stavu a zamestnania, čo všetko popredku skupujú a potom s veľkým osohom obecnstvu draho predajú.

Hospodárske pomery Srbska.

Územie blízko polsiesta milliona obyvateľov počítajúceho Srbska (spolu s územím v balkánskej vojne nadobudnutým) obnáša 84.000 □ kilometrov. Hlavným prameňom zárobku obyvateľstva je poľné hospodárstvo, ačkoľvek sotva tretina územia je obrobená. Najviac sa rodí kukurice, pšenice, jačmeňa, ovsu a raže. Vína a dohánu sa pomerne nedorobí mnoho, kdežto pestovanie hodvábu v novšom čase nadobudlo veľkých rozmerov. Chov dobytky je kvetúci, ačkoľvek ohľadom jakosti nie prvotriedny. Pri poslednom spočítaní lichvy načítali: 1 million kusov rožnej lichvy, 800.000 ošípaných, 4 milliony oviec a 150.000 koní. Počet dobytky následkom vojny prirodzene značne klesol.

Obchod Srbska, odhliadnuc od posledných rokov, ukazuje silný vývin; roku 1910. vývoz obnášal 96 millionov, dovoz 79 millionov korún.

Priemysel Srbska ešte vždy zápasi s ťažkosťami začiatku a Srbsko len v posledné roky pomocou cudzozemského kapitálu bolo vstave prísť k akému-takému priemyslu. Textilný, drevený a kováčsky priemysel doma prevádzajú, mimo toho početné pivovare, pálenice, mlyny, súkenné, cementové a doháňové fabriky starajú sa o potreby obyvateľov krajiny.

Na nerasty Srbsko je rozhodne bohaté, ale dôroba v nedostatku kapitálu je slabá. Na väčšie vykoristenie čakajú uheľné bane, jako aj meď, železo, olovo, cink a striebro obsahujúce územia.

Premávkové pomery Srbska sú dosť obmedzené, loďníctva, odhliadnuc od Dunaja a Sávy, takmer nemá a železničnú sieť tvoria vlastne dve železničné čiary, jedna smerom Bulharska, druhá smerom Grécka udržava spojenie. V páde naša monarchia v budúcom vývine Srbska bude mať úlohu, ohľadom vystavenia

železničnej siete prídu do ohľadu na severe konečné stanice Šabac, Obrenovac, Semendria, Dubrovica a Negotin; na západe ale stanice Liesnica, Valjevo a Čačak, ktoré možno spojiť so železnicami Uhorska, poľahne Bosny.

Mesačné zasadnutie administratívneho výboru spišskej stolice.

Administratívny výbor spišskej stolice 12. októbra vydržoval svoje mesačné zasadnutie. Finančný direktor oznámil, že v mesiaci septembri mal štát príjmu z rozličnej dane a všelijakých poplatkov 480.196 korún, teda o 70.639 korún menej, ako v tom istom čase minulého roku. Pálenie je v obehu 15 a 3 pivovare.

Dľa zprávy stoličného hlavného lekára byly všeobecne verejno-zdravotnícke pomery uspokojujúce. Počet onemocnených bol nápadne malý v septembri. Lekárskopolicajné pády byly tri, a síce kéžmarská obyvateľka Jakubová Blažon, rož. Viktoria Javorsky, 1. septembra so samovražedným úmyslom skočila do studne a utopila sa; triročný podhradský chlapec Štefan Lisoň následkom nešťastia utrpel také popáleniny, že zomrel; osemnásťročná Helena Szigeti zastrelila sa.

Hlavný zverolekár oznámil, že zdravotný stav užitočných domácich zvierat bol veľmi prajný. Dobyťi obchod bol dosť čulý a sprevádzaný bez prekážky.

Gazdovský dozorca oznámil, že tohoročná úroda bola dľa množstva v raži slabá a v ostatných druhoch zbožia stredná; ohľadom jakosti maly raž a pšenica pekne vyvinuté zrnká a byly svázané v dobrom stave; jačmeň a ovos nedozrely ale rovnako a veľká ich čiastka za dlhší čas skosená ležala na daždi, následkom čoho značná čiastka je slabšej jakosti. Zpomedzi strukovín hrach a ladník nedaly ani strednú úrodu. Hrach na niektorých miestach ani dostatočne nedozrel a tak upotrebovať sa môže len pre statok. Dobrú úrodu fazule privčasně mrazy celkom znivočily. Zemiakov sa urodilo na horných stranách stolice na jednom jutre asi 60 metr. centov, teda neobyčajne dobrú úrodu daly. Kýmna repa dala dobrú a kapusta strednú úrodu.

Kráľovský škôldozorca oznámil, že v Krompachoch musely sa detské opatrovne (óvody) a ľudové školy pre detské nemoce na dlhší čas zatvorit. Škôldozorstvo navšívilo v septembri 12 škôl. K doplneniu platu obecných a náboženských učiteľov minister náboženstva a výučby povolil štátnej podpory 86.281 korún. Minister nariadil, aby v tomto školskom roku neúčinkovala v Krompachoch obecná občianska chlapčenská škola (polgárka) a aby tamojšia dievčenská polgárka postupne prestala.

Stoličný výborník.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Kragujevac.

Po Belehrade, Šabaci, Požarevac, Valjeve a iných srbských opevnených miestach a pevnostach vo sviatok Všetichsvätých, dňa 1. novembra rano medzi 7. a 8. hodinou padol Kragujevac, pevnosť, s jediným arsenálom Srbska.

Ale Kragujevac neni len pre svoje opevnenia a pre arsenál známy. Kragujevac stal sa známym svetu preto, že v tamomšom arsenáli nehotovili len vojenské zbrane, lež že tam hotovili bomby, zákernícku zbraň a že tam srbskí kráľovrahovia vyučili Principa a Gavriloviča ku zavraždeniu nášho dediča trónu Franca Ferdinanda a jeho manželky. Vieme, že všetky bomby, ktoré po ohavnej vražde ponachodili v Bosne, zhotovené boly v kragujevačkom arsenáli. Z Kragujevacu pohli sa srbskými dôstojníkmi vycvičení a pekelnými zbraňami zaopatrení vrahovia do Sarajeva. A o vycvičení vrahov, o ich vystrojení do Sarajeva vedel srbský kráľ Peter s jeho synami a srbské vrchnosti vystrojeným vrahom boly na pomoci, aby sa bez prekážky dostali cez hranice do Bosny.

Na kragujevačský arsenál naše čaty prvé vytýčili svoje zástavy. Dobré padá vedomie tohto hrdinského skutku nielen preto, že je toto sídlo ohavných vrahov v našich rukách, lež preto, že padnutím Kragujevacu zrýchlil sa krok osudu, ktorý si Srbsko svojou podkoptou, podlou prácou proti našej monarchii v plnej miere zaslúžilo. Neideme opakovať tie urážky, tie podlosti, ktorých sa Srbi cez dlhé roky proti našej monarchii dopúšťali. Neideme pripomínať tú divú radosť Srbov, keď zavraždením dediča trónu bolestne ranili národy monarchie a jej staručkého panovníka. Keby sa Srbi všetkých tých spustlostí a ohavností neboli dopustili v krátkej minulosti, človek by sotva uveril, že jeden národ môže mravne natoľko padnúť. Od nastúpenia Petra, ktorý sa kráľovraždou dostal na krvavý trón srbský, síce nikto neočakával pozdvihnutie sa mravnej úrovne srbského národa. Peter vopred a dobre vedel, akou ohavnou vraždou dostane sa na trón, ale že srbský národ behom dvanásťročného panovania Petra Karadžordeviča mravne tak hlboko padol, to po sarajevskú vraždu asi sotva kto predpokladal.

Teraz sa rýchle blíži zaslúžený trest. Srbské pevnosti jedna za druhou padajú do rúk spojencov, porážaná srbská armáda cúva na všetkých frontoch a jej odpor ustavične slabne. Od severa, od východu a od juhovýchodu porážaná armáda bude prinútená alebo vytiahnuť zo Srbska do Čiernej Hory alebo do Albánie, alebo pustiť sa do posledného rozhodujúceho boja, v ktorom, ako bol najväčší zloduch vojny srbský ministerský predseda Pašič povedal, Srbsko hrdinsky zhynie. Pašič sotva bude musieť dlho čakať, nakoľko sa jeho proroctvo splní. Osud Srbska sa blíži a ten bude neúprosný. Trest Srbska bude taký prísny a veľký, aké ohavné boly jeho zločiny namerané proti celistvosti našej monarchie a proti panujúcej rodine. Ne-

napraviteľný zločinec u nikoho nenachodí smilovania. Osud Srbov nikoho nepohne k ľútosťi. Nám je ľúto len tej krvi, ktorú naši synovia pre takýto národ vyliali. Ale pravda vždy zvíťazila a zvíťazí aj teraz. Pokoj, ktorý naše hrdinské čaty vybojujú, musí úplne zlomiť tých, ktorí pokoj vždy ohrožovali.

CHYRNIK.

Z biskupstva spišského. Jakub Peterdy, bývalý farár v spišských Harichoveciach, rodák z Tripšu, ešte 16. septembra zomrel v Budapešti v 34. roku života svojeho. — Na tretiu uhorskú válečnú požičku značili: Veľpraepost Ferd. Fertsek 10.000 K; pápežský komorník, podhradský farár Štefan Zemančík 10.150 K; dr. Alexander Horváth, professor bohoslovnia, 4000 K; dr. Ján Stuckner 4000 K; kononik dr. Ján Jurik 3000 K; Ján Sztarozstovits, farár v Chrasti, v svojom mene 2000 a z kostolnej kassy 1000 K; Albin Maxián, farár v Sliačoch (Liptov), 1300 K; výšňolapšanská kostolná kassa 2000 K; veľkofrankovská kostolná kassa 3000 K; z fridmanských cirkevných peňazí 300 korún.

Fundácia rožňavského biskupa. Rožňavská diecéza 10. a 11. novembra pod predsedníctvom Ludvika Balása vydržovala svoje valné shromáždenie, aké každých päť rokov raz zvykla vydržiať. Po valnom shromáždení kňazia diecéssy korporatívne pozdravili svojho arcipastiera z tej príležitosti, že už desať rokov stojí na čele diecéssy. V mene diecéssy titulárny biskup dr. Štefan Podracczky pozdravil biskupa a odovzdal mu 3000 korún, ktoré kňazia sossbierali, aby biskup založil bársjakú fundáciu. Arcipastier s dojatím ďakoval za pozdrav a úroky fundácie určil na odmieňanie teologických pojednaní. Biskup sdělil kňazom, že z príležitosti 10-ročného jubiläuma svojho biskupstva založil 50.000 korunovú fundáciu. Z 25.000 korún založil Ludoviceum, členami ktorého budú pensionovaní kňazi a z úrokov obnosu dostanú podporu. Úroky druhých 25.000 korún budú dostávať učiteľia a kantori diecéssy na výchovu svojich dietok.

Posvätenie kaplny v hlavnom meste. Dr. Augustin Fischer-Colbrie, osvietený pán biskup košický, v sobotu 13. novembra slávnostne posvätil kaplnu vychovávacieho ústavu arcikniežata Jozefa. Osvietený pán biskup ráno o 8. hodine v sprievode pápežského praeláta hlavnomestského dozoreu, ostrihomskeho kanonika Ferdinanda Rott dovezol sa do ústavu, po slávnostnom prijatí posvätil kaplnu, slúžil sv. omšu a povedal veľavýznamnú reč.

Cirkevné značenia na III. uhorskú válečnú požičku: Franc Osizmazia, farár obce Budaörs, vo vlastnom mene značil 300 kor., z kostolnej základiny 24.000 a zo základiny spolku Panny Marie 500 kor. — Štefan Zaborovszky, farár obce Mezöpetri, na III. štát. válečnú požičku značil 24.000, súhrnom na všetky tri požičky 50.000 kor. — Ján Didecky, farár obce Szepeš-

tótfalu, vo vlastnom mene značil 4000 kor., z kostolných základín na III. požičku 1800 kor., dovedna 14.300 kor. — Ján *Kurimszky*, dekan-farár obce Szinnje, radca spišskej svätej stolice, so svojimi veriacimi značil 25.000 kor.

Značenia III. válečnej požičky vo Spiši. Obnos značenia na tretiu uhorskú válečnú požičku do 30. októbra obnášal vo Spiši asi päť millionov 200.000 korún. V levočskej úverkovej banke a ústrednej sporiteľne značili jeden million 307.000 kor., v spišsko-novovesskom sporiteľnom a úverkovom ústave 443.900 kor., u sporiteľne 16 miest v Novej Vsi 340.000 kor., u kěžmarskej sporiteľne jeden million 72.750 kor., u kěžmarskej banke 84.550 kor., u spiškosobotskej katolíckej ľudovej banke 24.400 kor., u starolubovensko-gňazďanskej sporiteľne 90.500 kor., u spišsko-belanskej sporiteľne 239.600 kor., u levočskej sporiteľne 208.000 kor., u spišsko-podhradskej sporiteľne 420.700 kor., u gerlickej sporiteľne sedem banických miest 125.000 kor., u spiškosobotskej sporiteľne 70.000 kor., u vlachskej sporiteľne 38.000 kor., u felkanskej banky 44.000 kor., u podolinskej sporiteľne 120.000 kor., u starovesskej sporiteľne 194.200 korún. U starovesskej sporiteľne do 9. novembra značili vyše 260.000 korún. Z Richvaldu novšie značili: Anna Kostka 1200 kor., Ján Čensčák Dávidek 1100 kor., Maria Stefaňak 1500 kor., Franc Merčák 450 kor., Katarina Duda 300 kor., Bartolomej Irhanových 100 kor. (spolu 1100 kor.), Žofia Nedoroščík Piňarek nových 50 kor. (spolu 100 kor.) a z Hafky Michal Jabrocki 1050 kor., veriaci richvaldskej farnosti, počítajúcej len asi 500 duší, do 10. novembra značili na tretiu válečnú požičku 35.000 korún. Velkolipnická grécko-katolícka kostolná kassa značila 2500 korún.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Jeho eminencia kardinál, knieža-primas dr. Ján Csernoch udelil rímsko-katolíckej škole v Sereďi k splácaniu vystavného dlhu 1800 korún. — Trnavský biskupský námestník Pavel Jedlicska obetoval na válečné ciele Katolíckeho Karitázu 150 korún. — Temešvársky opákanonik dr. Jozef Grosz obetoval na válečné ciele Katolíckeho Karitázu 100 a spolku uhorského Červeného Kríža tiež 100 korún.

Vyznačení dozorcovia košicko-oberbergskej železnice. Jeho veličenstvo kráľ za výtečné služby preukázané na obore válečnej premávky Vilhelmovi Brunerovi a Ondrejovi Krischnerovi, dozorcem košicko-oberbergskej železnice, udelil rytiersky kríž rádu Františka Jozefa na stužke vojenského záslužného kríža.

Bavili sa na vojnu. V šopronskej obci Borisfalva sdržoval sa strážca viníc pre vinobranie vo viničiach, kde mu manželka zanesla obed. Za ten čas ostali deti, jedon 10-ročný a druhý 6-ročný chlapec, bez dozoru doma. Chlapci bavili sa na vojnu: starší chytil so steny nabitú pušku svojho otca a namieril ju na brata. Puška vypálila a malý chlapec smrteľne ranený klesol na zem. Kým rodičia prišli domov, bol chlapček už mrtvý.

Vojenské vyznačenia. Jeho veličenstvo kráľ udelil na uznanie hrdinského a zdarného chovania sa pred nepriateľom Juliosovi Koósovi, podplukovníkovi 9. honvédskeho pešieho pluku a Štefanovi Kovácsovi, kapitánovi 9. honvédskeho pešieho pluku, bezplatne rád železnej koruny tretej triedy. Ladislav Szedelyi, zástavník 9. honvédskeho pešieho pluku, dostal striebornú medailu hrdinskosti prvej triedy. Spišsko-novovesský rodák Jozef Duncskó, účtovnícky poddôstojník, honvédske strážmajster, dostal striebornú záslužnú medailu na stužke medailly hrdinskosti.

Drobné chýry zo Spiša. Obecenstvo Krompachu najnovšie obetovalo na válečné dobročinné ciele 3000 korún. V Olnave vyvolili na uprázdnenú r.-kat. učiteľskú stanicu Kolomana Nováka. — Jeho veličenstvo kráľ vymenoval Rudolfa Kaltenbacha za okresného sudcu do Starej Vsi. — V Novej Vsi asi pred tromi týždňami bez stopy ztratil sa 7-ročný chlapec lekárnického laboranta Štefana Korpácsa; chlapec pravdepodobne utopil sa v Hernáde. V spojení s tou vecou vyhľadáva polícia istú kěžmarskú vešticu, ktorá obláznila nešťastných rodičov.

V ruskom zajatí. Pavel Weber z Kěžmarku, Leo Korach z Levoče, Ján Novák zo Spišskej Novej Vsi, Štefan Tandhoffer z mesta Nagybánye, Augustin Mayer z Novej Vsi, Augustin Kaltstein zo Spišskej Belej a Jozef Menyhért z Novej Vsi poslali z krasnojarského (Sibéria) ruského tábora zajatcov spoločný telegram do Novej Vsi; sú zdraví, pýtajú telegrafickú odpoveď. Tiež do Novej Vsi telegrafoval honvédske kapitán Koloman Némethy z ruského zajatia z Kiewu. Z krasnojarského tábora zajatcov došla do Novej Vsi i fotografia, na ktorej sú vidno nasledujúci: Oskar Stromf z Poprádu, Eugen Scholtz z Lubice, Gustav Eichmüller zo Spišskej Belej, Prepoliczay z Kěžmarku, Kiszely z Kěžmarku, Uhlig z Bardiova, dr. Ján Palencsár z Kěžmarku a dr. Somp z Budapešti. — Od Ondreja Pjonteka firera 67. pešieho pluku, syna spišsko-starovesského rychtára, od minuloročného októbra konečne v tieto dni prišla zase karotka datovaná 15. septembra. Ešte v septembri lanského roku padol pod Krasnikom ako ranený do ruského zajatia a z nemocnice z Omsku písal aj hneď karotku, ktorá došla v októbri. Odtedy ale teda jeden celý rok nič nevedeli o ňom jeho ustarostnení rodičia. — Karotka spišsko-richvaldského gazdu Ondreja Harendarčika, datovaná 19. sept. 30. okt. došla z tábora zajatcov v Spasskoe popri Wladivostoku pri japonskom mori. — Haligovský gazda Sebastian Kovalčík tiež písal z ruského zajatia, dopisnica jeho cestovala od 15. augusta do 31. októbra.

Zabil ju pre korheľstvo. Budapeštiansky fabričný robotník Ján Jaán na vieru žil s robotníčkou Mariou Marschal. Ona ustavične korheľovala, pre čo sa vždy vadili a bili. V tieto dni založila mužove sviatočné nohavice, bo iného sa už nevedela chytiť, a obdržané peniaze zase len prepila. Večer oslopaná prišla domov, načo ju muž tak ubil, že zomrela. Jaána polícia zatkla.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotyčný zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Z nitrianskeho 14. honvédskeho pešieho pluku : Kázmér Št. (Kemence) 7, z., Kovács Bernát (Csápor), Kovács Peter (Kisülés) †, Kümmeľ Štefan †, Kunic Pavel (Bakabánya), Lavrinec Vavrinc (Magasmart), Meliška Ján (Ghymes) 9 ranený a zajatý, Mičík Pavel (Barsfüss), Mohácsi Ján (Dömös), Mojziska Štefan (Karvaly) 6, ranený a zajatý, Mrávik Michal (Zsitva-kenéz) 12 z., Obický Jozef (Valkóc) 3, ranený a zajatý, Očovský Štefan (Nemesény) 2. náhr. komp. z., Odor Franc (Garamnémeti), Otruba Jozef (Ujlót) 4. náhr. komp. z., Pacher Ján (Bakaszenes), Pomothy (?) Štefan (Horki) ranený a zajatý, Prefektus Juraj (Bélabánya) 8, Radits Jozef (Nagymaros) 12. z., Regula Jozef (Bakabánya) 2. náhr. komp. z., Repiski Štefan (Alsóhámor), Roob Vendel (Barskapronca) 2. náhr. komp. z., Ružinský Ján (Gyerk) 8. z., Schwetz Peter (Nagyugróc) †, Simonyi Ludvik (Nagykálna), Sirány Ján (Kislóca), Staffa Vilhelm (Kisugróc) z., Steko Anton (Keresztur, Tekov), Szakovszky Juraj (Zvolen), Skačán Demeter Dominik (Barsfüss), Slobotnik Jozef (Ujlót) †, Surka Ján Florian (Zsarnóca) 2. náhr. komp. z., Tordán Jozef (Cserenye), Urblik Ján (Garamladomér) 5 z., Vejeig Ján (Vihnye), Vigyáz Pavel (Bátony), Viski Jozef (Szokolya), Vityaz Ján (Darázi), Vojtek Ján (Barsbese), Zahara Ján, Zakluka Ludvik (Kisbelleg), Zoller Pavel (Egyházmárót) 7 z.

Zo 67. spoločného pešieho pluku prešovského : Ernői Ernest kadet v reserve, Gallay Vladimír poručík v reserve, Gallotsik Imrich kadet v reserve, Jäger Otto poručík v reserve, Jecs Július kadet v reserve, Kovács Mikuláš poručík v reserve, Vizsolyi Franc kadet v reserve, Wrzesniowszky Tadeus kadet v reserve.

Z 29. jagerského bataillona lučenského : Nyári Anton zástavník 4, Andreas Andrej 2, Bistriansky Pavel 3, Bodi Štefan 3, Brocko Július 4, Brotstein Samuel 3 †, Bruško Ján 3, Burair Jozef 2 †, Burta Vincenc 1, Chudoba Ján 4, Červenak Jozef 3, Csóka Jozef 2, Ceno Ján 4, Dančo Ján 3, Donoval Andrej 3, Dummezey (?) Jozef 3, Ellek Gejza 1, Eperjeszi Ján 1, Fecz Ján 3, Fedor Pavel 2, Filipp Michal 2, Foitány Gejza 4 †, Gaal Ján 1, Gubar Ján 3 †, Gubocsi Štefan 3 †, Hamenski Pavel 4, Hanes Martin 3, Havris Juraj 3, Hazucha Andrej 3, Hegede Peter 3, Hele Štefan 3 †, Holušinec Ladislav 4, Kesinger Ján 1, Keneš Mikuláš 1, Kolibik Juraj 1, Kovács Alexander 2, Kovács Ján 2, Kovács Jozef 3, Kovács Michal 3 †, Kovács Pavel 2 †, Kovács Štefan 3, Kupas Mikuláš 3, Ludányi Michal 3, Lukács Ján 3, Mucha Ján 4, Nahocki Karol 1, Németh Bartolomej 2, Péter Juraj 4, Poch Peter 4, Radič Štefan 1 †,

Rausza Štefan 4, Reimer Leopold 2, Šafranko Michal 4, Simkó Jozef 3, Škripinec Michal 1, Szajkó Alexander 2 †, Slani Karol 3 †, Toldi Štefan 2 †, Turjanica Ján 4, Turna Jozef 4, Vavrek Franc 3, Weissenbacher Jozef 3 †, Zelikovič Zoltán 4.

Z 89. spoločného pešieho pluku : Abafi Ján (Csank, Hont) 5, Abele Adolf (Pálosnagymező) 6, Ag Jozef (Verebély) 3, Agh Ferdinand (Verebély) 2 †, Andreas Jozef (Zsitvaapáti) 6, Balasz Andrej (Aranyosmarót) 3, Balasz Peter (Kisugróc) 3, Balyo Andrej (Ebedec) 6, Batovski Ján (Léva) 2 †, Benedik Ludvik (Šariš) 4, Benjó Franc (Csejkó) 1, Berečico (?) Juraj (Felsőbagyom), Hont 6, Buda Pavel (Korpona) 6 †, Červenka Juraj (Jálna) 3, Csigha Michal (Bezeréte, Tekov) 6 †, Csisik (?) Ján (Tekov) 4, Černak Juraj (Garamszentkereszt) 3 †, Debrau Ján (Slmechánya) Hont) 3 †, Frank Matej (Garamszentkereszt) 3, Gazdik Jozef (Szénavár) 6 †, Guban Gregor (Garamszentkereszt) 3 †, Jančo Ján (Léva) 4, Kapos Jozef (Selmechánya) 6, Karac Michal (Velséc, Tekov) 2, Kollár Ján (Garamujfalu) 6, Korab Heinrich (Léva) 2 †, Kováč Ján (Szénavár) 3, Kovačik Jozef (Zsarnóca) 6, Krajčík Andrej (Kapronca) 6, Kristian Jozef (Tekov) 3, Lacho Ján (Verebély) 3 †, Linek Vilhelm (Aranyosmarót) 1 †, Lorek Michal 1, Makavicki Michal (Barsberzence) 3 †, Mandalik Ján (Magaslak, Hont) 6, Merka Ján (Korpona) 6 †, Michalycsat (†) Augustin (Léva) 4, Mihalik Lebar (?) (Magasmajtény) 2, Mikulič Juraj 4, Minka Štefan (Bezeréte) 6, Nemeak Gabriel (Tekov) 3, Nesto Florian (Léva) 4 †, Nyichta Mikuláš (Léva) 6, Očenaš Július (Selmechánya) 2, Oravec Jozef (Kiskeresnye, Tekov) 2, Palkovits Peter (Garamujfalu) 6, Pavlik Jozef (Gesztöd) 6, Petras Andrej (Aranyosmarót) 2, Pohorec Pavel (Bakabánya) 3, Poljak Valent (Oszlánykislalud, Tekov) 6, Popáleny Michal (Szénavár) 2 †, Porážan Jozef (Léva) 4, Potocki Štefan (Tekov) 4, Potočny August (Selmechánya) 3 †, Puček Štefan (Hont) 3, Pulpitel Leopold (Nagyülés) 2 †.

(Pokračovanie nasleduje.)

●●●●●●●●

**Oznamy prijíma
administracia**

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

●●●●●●●●

5 halierov

stojí poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazení ozdobený cenník, ktorý obsahuje bohatý výber osozných v domácnosti potrebných článkov, darov a každému pošle sa zdarma a franko.

Prvá dieťa hodín

JÁN KONRADc. a k. dvorný zásielca
BRÜX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové vačkové hodinky K 4.20, 5.—. Strieborné K 8.40, 9.50. Nicklové budičky K 2.90. Hodiny s kukučkou K 7.85. Pendlové hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámena povolená, alebo návrat peňazí.